Volume 2, Issue 2,2024

MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTINING 6 – 7 YOSHLI MAKTABGA TAYYORLOV GURUHLARIGA TA’LIM BERISHDA MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

Boltayeva Nasiba
Buxoro viloyati Vobkent tumani 4 - DMTT tarbiyachisi

Annotasiya: Ushbu ilmiy izlanish ishida Maktabgacha ta'lim muassasalarida multimedia texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari, axborot texnologiyalari bolaning kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirishi, yangi ma'lumotlarga barqaror qiziqishni shakllantirishi va muammolarni hal qilishga yordam berishi va o'rganish uchun ilgari ko'rilmagan imkoniyatlarni taqdim etishi bayon qilingan.
Kalit so’zlar: axborot, texnologiya,multimedia, kompyuter imitatsion modellari, intellektual faoliyat, interaktivlik.
Annotation: The article outlines the advantages of using multimedia technologies in preschool, information technology develops a child's cognitive abilities, fosters a stable interest in new information and helps solve problems and provides opportunities not seen before to study.
Keywords: information, technology, multimedia, computer imitation models, intellectual activity, interactivity.

Kundan kunga ravnaq topib borayotgan Yangi O’zbekistonimizda bugungi kunda salohiyatli, bilimli va har tomonlama intelektual yoshlar o’zlarining kuch -g’ayratlari, shijoatlari bilan yurtimiz rivojiga hissa qo’shib kelmoqda. O’zbekiston bu kechagi O’zbekiston emas, bu yangilanayotgan va Jahon tan olayotgan mamlakat. Yoshlarning Sport, madaniyat, san’at, ilm - fan rivojiga qo’shayotgan hissalarini e’tirof etmaslikning iloji yo’q.

Axborot texnologiyalarini har qanday darajadagi ta’lim tizimiga kiritish bugungi kunda jahon ta’lim jarayonini rivojlantirishning eng barqaror tendensiyalaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, multimedia orqali ta'lim sohasida keng foydalanish kundan-kunga rivojlanib bormoda. Multimedia texnologiyalari orqali o`qitish o'rganish samaradorligini oshiradi, chunki ulardan foydalanish o'quvchilarni axborotni idrok etish jarayoniga jalb qilishga yordam beradi.

Axborot texnologiyalari - bu ma'lumotlarni boshqarish va qayta ishlash texnologiyalari, shuningdek, ma'lumotlarni yaratish, shu jumladan kompyuter texnologiyalaridan foydalanish bilan bog'liq fanlar va faoliyat sohalarining keng sinfidir. So'nggi yillarda axborot texnologiyalari ko'pincha kompyuter texnologiyalari sifatida tushunilmoqda. Xususan, axborot texnologiyalari axborotni saqlash, o'zgartirish, himoya qilish, qayta ishlash, uzatish va qabul qilish uchun kompyuterlar va dasturiy ta'minotdan foydalanish bilan shug'ullanadi.

Mamlakatimizda umumiy ta’limni axborotlashtirish allaqachon o‘z tarixi va an’analariga ega hisoblanadi. Kompyuter bizning hayotimizga faol kirib, nafaqat kattalar hayotining zaruriy bir qismiga, balki bolalarni o'qitish vositasiga ham aylanib ulgurmoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda zamonaviy kompyuterlardan foydalanish endigina boshlanmoqda. Hozirgi vaqtda bu maktabgacha ta'lim tizimida jiddiy o'zgarishlar qilish zarurati bilan bog'liq. Ushbu o‘zgarishlarning muvaffaqiyati maktabgacha ta’lim muassasasining ilmiy, uslubiy va moddiy-texnik bazasini yangilash bilan bog‘liq hisoblanadi. Yangilanishning muhim shartlaridan biri yangi axborot texnologiyalaridan foydalanishdir. Jamiyat va ishlab chiqarishning zamonaviy rivojlanishi sharoitida dunyoni moddiy, energiya va mehnat resurslaridan kam bo'lmagan axborot resurslarisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Zamonaviy axborot maydoni nafaqat boshlang'ich maktabda, balki maktabgacha yoshdagi bolalarda ham kompyuter bilimlarini talab qilmoqda. Bugungi kunda axborot texnologiyalari ota-onalar, o'qituvchilar va mutaxassislarning erta ta'lim sohasidagi imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Zamonaviy kompyuterdan foydalanish

imkoniyatlari bolaning qobiliyatlarini rivojlantirishni to'liq va muvaffaqiyatli amalga oshirishga imkon beradi.

Multimedia texnologiyalaridan foydalanish maktabgacha yoshdagi bolalarni bilish kabi muhim ta'lim sohasida samarali rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, u Davlat ta'lim standartida belgilangan ustuvor ta'lim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ta`lim vositalarining keng qo‘llanilishi bolalarni maktabga tayyorlash jarayonining muvaffaqiyatli kechishiga xizmat qilmoqda. Katta yoshdagi maktabgacha yoshdagi bolalarning axborot madaniyatining boshlang'ich asoslari matematika va informatika kabi muhim ta'lim sohasini o'zlashtirish jarayonida kichik yoshdagi o'quvchilarning axborot madaniyatini yanada izchil rivojlantirish uchun propedevtik rol o'ynaydi.

Katta va tayyorlov guruhlari o‘quv jarayoniga multimedia texnologiyalarining kiritilishi shuni ko‘rsatdiki, bolalar multimedia yordamida bajarayotgan ishining yakuniy natijasini yaxshiroq ko‘radilar, uni tezroq va to‘g‘ri bajarishga qiziqadilar. Ma'lumki, bolalarda shaxsiy qiziqish uyg'otadigan yorqin va g'ayrioddiy taqdim etilgan material osonroq va yaxshiroq o'zlashtiriladi. Olingan bilimlarning shaxsiy ahamiyati multimedia taqdimotlarining interfaol resurslari bilan ta'minlanadi. Ayniqsa, multimedia taqdimoti interfaol resurslardan foydalanishni nazarda tutadi. Shuningdek, multimedia taqdimotining slayd tizimiga bolalar rasmlari, fotosuratlar, oilaviy video, multfilm fragmenti va boshqalarni kiritishingiz mumkin. Bolalar va otaonalar o'qituvchi bilan hamkorlik qilish va munosabatlarni o'rnatishga yordam beradigan kerakli materialni qidirishga jalb qilinishi mumkin. Biroq, ba'zi hollarda, an'anaviy vositalardan foydalanish, masalan, modellashtirishdan foyfalanish samaraliroq hisoblanadi, chunki bolalar ob'ektning shaklini nafaqat ko'rishlari, balki his qilishlari tufayli aniqroq etkazishlari mumkin. Shu sababli hozirgi kunda kompyuter dasturlari orqali kompyuter imitatsion modellari qo`llash orqali ham bolalarni o`rgatish mumkin. O'quv faoliyatidan tashqari multimedia taqdimotlari bolalarning bilimlarini mustahkamlash va tizimlashtirishga yordam beradi; ular idrok, diqqat, xotira, fikrlash kabi intellektual faoliyat uchun zarur bo'lgan aqliy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun ham muvaffaqiyatli qo'llanilishi mumkin.

Shuningdek, tadqiqotimiz davomida multimediali taqdimotlardan foydalanish ta’lim yo‘nalishlari mazmunini birlashtirishga, maktabgacha yoshdagi bolalarning integrativ fazilatlarini shakllantirishga va bolalarga olingan bilimlarni kognitiv ijodiy muammolarni hal qilishda qo‘llashga imkon berishini aniqladik. Eng muhimi, multimedia taqdimoti shaklida taqdim etilgan material bolalarda juda yorqin his-tuyg'ularni uyg'otadi, yangi axborot texnologiyalari bilan interaktiv o'zaro ta'sir qilish imkoniyatini beradi va shuning uchun kattaroq maktabgacha yoshdagi bolalar uchun qiziqarli va qulayroq bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Макарова В.Н, Ставцева Е.А. (2018). Использование мултимедийных средств в развитии природоведческой лексики детей дошкольного возраста. “Наука и образовании”. 271 С.
2. Xalikova U.M. (2020). Maktabgacha ta’lim muassasalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning dolzarbligi. Интернаука, 13-2, С. 78-79.
3. Suyumov, J. Y. (2021). KOMPYUTER IMITATSION MODELLARI ASOSIDA FAOL OQITISH TEXNOLOGIYASINING NAZARIY ASOSLARI.
4. Каримов, Ў., Каримова, Г., & Каримов, Ў. (2021). ИЛМ-ФАН ВА ТАЪЛИМ СОҲАСИДАГИ АХБОРОТЛАШУВ. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 1(1), 103-110.
5. Каримов, У., & Каримова, Г. (2018). ГЕОПОЛИТИЧЕСКАЯ КОНКУРЕНЦИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ.